

Dr hab. Edvardas Juchnevicius
Katedra Prawa Finansowego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Gdański

Gdańsk, 25 listopada 2018 r.

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

**mgr Pauliny Daniluk nt. „Kompetencje nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego a kompetencje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego”,
Lublin 2018, ss. 274, promotor: dr hab. Andrzej Niezgoda**

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 ze zm.) rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Już w pierwszych słowach recenzji mogę stwierdzić, że ustawowe wymogi zostały zrealizowane w rozprawie doktorskiej pt. „Kompetencje nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego a kompetencje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego”, napisanej przez mgr Paulinę Daniluk. Przemawiają za tym następujące spostrzeżenia i oceny.

I. Wybór tematu rozprawy

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska poświęcona jest problematyce kompetencji nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego i kompetencji nadzorczych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Aktualność badań naukowych w tym zakresie nie budzi żadnych wątpliwości. Warto zaznaczyć, że po pierwsze tematyka ta w takim ujęciu nie była przedmiotem tak szerokiej analizy w polskiej nauce prawa, a po drugie obszar problemów związanych z nadzorem bankowym jest szczególnie aktualny po globalnym kryzysie z 2008 roku. Dlatego, charakterystyka naukowa i analiza systemowa zagadnień

związanych z nadzorem finansowym jest szczególnie ważna dla współczesnego prawa bankowego i prawa rynku finansowego, mając na względzie zapewnienie stabilności systemu finansowego (bankowego) oraz właściwą ochronę konsumenta na rynku usług finansowych w Polsce.

Oczywistą konsekwencją rozwoju stosunków finansowych jest transformacja ryzyka bankowego, w tym systemowego, co wymaga terminowego stanowienia i stosowania prawa w celu dostosowania systemu nadzoru bankowego i zapewnienie jego zgodności z realiami gospodarczymi. Dlatego szczególną uwagę, mając na uwadze także ostatnie kryzysy finansowe (światowe i regionalne), należy poświęcić kompetencjom organów nadzoru w sferze monitoringu i niwelowania ryzyk systemowych.

Warto przywołać w tym miejscu przedstawione przez autorkę (s. 20) uzasadnienie potrzeby ingerencji państwa w system finansowy, w którym autorka wskazuje na „ryzyko asymetrii informacji, tj. sytuacji gdy strony transakcji zawieranych w ramach rynku finansowego nie będą dysponowały tym samym zakresem informacji, konieczność ochrony klientów instytucji finansowych przed nadmiernym ryzykiem, jakie może być potencjalnie podejmowane przez osoby zarządzające tymi instytucjami oraz rolę, jaką w obrębie systemu gospodarczego odgrywa system finansowy. Powoduje to, że problemy występujące w jego obszarze mogą mieć negatywne i dotkliwe przełożenie na całą gospodarkę.”

Na wstępie należy zwrócić uwagę na złożoność problematyki nadzoru finansowego. Warto podkreślić, że w wielu krajach współczesna struktura prawna nadzoru finansowego oparta została o regulacje prawne wypracowane w warunkach światowego kryzysu finansowego i stosunkowo krótkiego okresu pokryzysowego. Sytuacja ta stanowiła pewien impuls dla rozwoju badań naukowych poświęconych analizie architektury nadzoru bankowego. W związku z tym, warty podkreślenia jest fakt, że w nauce prawa finansowego (bankowe) brak jest kompromisu co do najefektywniejszego modelu nadzoru finansowego oraz optymalnych instytucji prawnych, które zaliczamy do tego obszaru (patrz na przykład P. Zawadzka, *Modele nadzoru rynku finansowego*, Warszawa 2018, ss. 179; L. Góral, *Modele organizacyjno-prawne zintegrowanego nadzoru na rynku finansowym*, *Studia Prawno-Ekonomiczne*, t. LXXX, 2009 PL ISSN 0081-6841 s. 89–101; M. Fedorowicz, *Nadzór na rynku finansowym Unii Europejskiej*, Warszawa 2013, ss. 520; E. Fojcik – Mastalska, R. Mastalski, *Cele i zakres nadzoru bankowego [w:] pod red. L. Etel, M. Tyniewicki, *Finanse publiczne i prawo finansowe**.

Realia i perspektywy zmian. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Eugeniuszowi Ruśkowskiemu, Białystok 2012, s. 565 – 572; A. Nadolska, O efektywności zintegrowanego nadzoru nad rynkiem finansowym w Polsce, [w:] red. J. Gliniecka, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Wróblewska, System prawnofinansowy. Prawo finansowe wobec wyzwań XXI wieku, Warszawa 2013, s. 337 – 346; Wymeersch, Eddy O., The Structure of Financial Supervision in Europe: About Single, Twin Peaks and Multiple Financial Supervisors (2006). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=946695> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.946695>; Ferrarini, Guido and Chiarella, Luigi, Common Banking Supervision in the Eurozone: Strengths and Weaknesses (August 1, 2013). ECGI - Law Working Paper No. 223/2013. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2309897> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2309897>; Masera, Rainer, Reforming Financial Systems after the Crisis: A Comparison of EU and USA (April 19, 2011). PSL Quarterly Review, Vol. 63, No. 255, pp. 297-360, 2010. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1815138>). Z tego względu wybór tematu dysertacji należy uznać za niezwykle trafny, a samą pracę za ważną i potrzebną z uwagi na niezbędność ciągłego doskonalenia regulacji prawnych w obszarze nadzoru finansowego (bankowego) zarówno na szczeblu Unii Europejskiej, jak i Polski.

Tytuł rozprawy doktorskiej jest sformułowany w sposób zwarty i komunikatywny. Podkreślając kompleksowość analizy wybranych zagadnień należy zwrócić szczególną uwagę na oryginalną strukturę pracy doktorskiej. Przedstawienie wybranych instytucji prawnych w ujęciu funkcji nadzoru bankowego pozwala z jednej strony na systemowe podejście do obszaru nadzoru finansowego oraz z drugiej – na przejrzyste porównywanie kompetencji nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego i kompetencji Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Dodatkową pozytywną ocenę należy przypisać temu, że każdy rozdział zamykają uwagi końcowe (wnioski do każdego rozdziału pracy), stanowiące zebranie poczynionych spostrzeżeń i konkluzji odnośnie wzajemnych relacji, w jakich pozostają Komisja Nadzoru Finansowego i Europejski Urząd Nadzoru Bankowego.

II. Cel rozprawy, tezy i metody badawcze

Celem dysertacji, wskazanym przez Autorkę we Wstępie (s. 8) jest „przeanalizowanie kompetencji nadzorczych przysługujących w ramach nadzoru bankowego Komisji Nadzoru Finansowego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego wraz z analizą środków prawnych, za pomocą których organy nadzorcze realizują swoje kompetencje, oraz procedur

związanych z ich stosowaniem." Zamiarem Autorki było dokonanie analizy racjonalności rozwiązań regulacyjnych przyznających pewne kompetencje nadzorcze zarówno organowi krajowemu, jak i unijnemu. W ocenie recenzenta Autorka wykonała rzetelną krytyczną analizę obszernej literatury przedmiotu oraz regulacji prawnych na poziomie UE i Polski, co pozwoliło jej na osiągnięcie zakładanych celów pracy. Należy zwrócić jedynie uwagę, że zbadaną racjonalność rozwiązań regulacyjnych można odczytać jedynie z samej treści pracy, uwag końcowych i zakończenia. Dobrym rozwiązaniem, byłoby akcentowanie i systematyzowanie racjonalności zbadanych rozwiązań legislacyjnych. W ocenie recenzenta nakreślone w pracy doktorskiej cele w pełni zostały osiągnięte.

We Wstępie (s. 8) Autorka wskazuje tezę pracy, „że w ramach nadzoru bankowego można mówić o dwóch poziomach nadzoru, krajowym – wykonywanym przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz unijnym – wykonywanym przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, które są względem siebie komplementarne. Pomimo, że pewne kompetencje nadzorcze są wspólne dla obu organów, to ich charakter prawny, zakres podmiotowy i przedmiotowy nadzoru oraz przesłanki zastosowania instrumentów nadzorczych zapewniają harmonijne, bezkolizyjne współdziałanie obu organów...”. Stawiana teza jest prawidłowa. Z metodologicznego punktu widzenia należy zwrócić uwagę, że wstęp nie jest właściwym miejscem dla tez naukowych.

Autorka stawia także w treści rozprawy oryginalne tezy częściowe, przekonująco je argumentując, jak choćby: „...kwestie czysto ustrojowe nie zadecydują o skuteczności i efektywności sprawowanego nadzoru, ustawodawca zapewnia również odpowiednie rozwiązania materialno-prawne” (s. 11). Należy to odczytywać w taki sposób, że Autorka ma pełną świadomość całości funkcjonowania systemu nadzoru finansowego oraz w sposób dojrzały podkreśla zależność i systemowy układ różnych mechanizmów i instytucji prawnych z zakresu nadzoru finansowego.

Główne wnioski ogólne pracy odnoszące się do sformułowanych tez zostały umieszczone w zakończeniu. Są to spójne wnioski pracy, które wynikają z rozważań i analiz przeprowadzonych we wszystkich rozdziałach pracy. Należy zwrócić uwagę, że praca zawiera także wiele wniosków częściowych. Szczególnie cennym jest wskazywanie problemów stosowania regulacji prawnych oraz zgodności polskich regulacji z prawem Unii Europejskiej (patrz np. s. 63 – 64).

O doskonałym przygotowaniu naukowym Autorki świadczy umiejętność analizy poszczególnych rozwiązań prawnych w odniesieniu do teorii źródeł prawa finansowego oraz próba określenia celu i roli badanych regulacji prawnych. W zasadzie wszelkie wybrane instytucje związane z kompetencjami nadzorczymi analizowanych podmiotów Autorka przedstawia w ujęciu instytucjonalnym i funkcjonalnym. Natomiast ważną częścią rozprawy są oceny i prawidłowe ujmowanie analizowanych działań i wydawanych dokumentów organów nadzoru. Na przykład zdaniem Autorki, „analiza charakteru prawnego i związanej z tym mocy wiążącej rekomendacji KNF prowadzi do konkluzji, iż są one typowymi aktami *soft law*. Odmienne kwestia ta wygląda w odniesieniu do aktów EUNB, gdzie projektowane standardy techniczne uzyskują ostatecznie formę rozporządzeń lub decyzji, czyli aktów prawnych bezpośrednio stosowanych w całej Unii, a zalecenia i wytyczne pomimo, że należą również do kategorii „*soft law*”, posiadają moc oddziaływania zdecydowanie większą i opartą nie tylko na autorytecie wydającego je organu ale również na zastosowanych mechanizmach perswazji, takich jak m.in. procedura „*comply or explain*” itd.” (s. 238). To z kolei pozwoliło Autorce sformułować kolejne trafne wnioski dotyczące mocy i różnicowania posiadanych kompetencji przez badane instytucje nadzoru finansowego.

Autorka posługuje się w pracy przede wszystkim analizą dogmatyczną. Uzupełniająco wykorzystuje także metodę historycznoprawną, pokazując w wielu miejscach pracy ewolucję regulacji prawnych w obszarze nadzoru bankowego i finansowego. Taki wybór metod badawczych ze względu na charakter podjętego tematu jest prawidłowy i nie budzi zastrzeżeń.

III. Treść i konstrukcja rozprawy

Przyjęty przez Autorkę układ dysertacji odznacza się spójnością i logicznie uzasadnionym układem rozdziałów. Cała struktura praca została podporządkowana głównym funkcjom nadzoru bankowego: funkcji licencyjnej, funkcji regulacyjnej, funkcji kontrolnej i funkcji dyscyplinującej. W związku z tak wybraną koncepcją podziału treści pracy, struktura rozprawy doktorskiej jest następująca: Rozdział I. Charakterystyka ogólna nadzoru bankowego, II. Relacje pomiędzy nadzorem krajowym i europejskim a funkcja licencyjna nadzoru bankowego, III. Relacje pomiędzy nadzorem krajowym i europejskim a funkcja regulacyjna nadzoru bankowego, IV. Relacje pomiędzy nadzorem krajowym a

europiejskim a kontrolna nadzoru bankowego, V. Relacje pomiędzy nadzorem krajowym a europejskim a funkcja dyscyplinująca nadzoru bankowego. Wnioski końcowe są zestawione osobno w Zakończeniu rozprawy doktorskiej.

Należy pozytywnie podkreślić logiczną strukturę pracy. Autorka konsekwentnie rozpoczyna charakterystykę wybranych zagadnień od ogólnego opisu teoretycznych podstaw dotyczących nadzoru (nie tylko nadzoru bankowego), w tym poprzez badanie historii ustanowienia i rozwoju instytucji nadzoru bankowego aż do przejścia do opisu i badań kompetencji nadzorczych wybranych organów nadzoru w kontekście realizacji przez te organy funkcji.

Należy także zwrócić uwagę, że struktura pracy charakteryzuje się umiarkowanym podziałem rozdziałów na paragrafy (od 5 do 7 paragrafów w każdym rozdziale). Autorce udało się także zachować niemalże idealne proporcje w zakresie opracowanej treści poszczególnych rozdziałów. Tym samym należy uznać, że Autorka panuje nad tekstem oraz odznacza się cenną dyscypliną pisarską.

Autorka, po każdym z rozdziałów, w ramach uwag ogólnych, formułuje na bieżąco wnioski odnoszące się do danego rozdziału pracy. Z jednej strony, takie ujęcie sprzyja niewątpliwie większej przejrzystości rozważań w prowadzonych badaniach naukowych, natomiast z drugiej strony - istnieje ryzyko powielania tych samych ustaleń we wnioskach końcowych. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Autorce z powodzeniem tego ryzyka udało się uniknąć i sformułowała ona oryginalne i niepowtarzające się ogólne wnioski końcowe.

IV. Ogólna ocena merytoryczna treści rozprawy

Niewątpliwym osiągnięciem Autorki jest szczegółowa i systemowa analiza pojęcia „nadzór” i „kontrola” w świetle polskiego prawa bankowego (s. 12 - 26). Dla potrzeb tej analizy została zbadana szeroka literatura przedmiotu: Autorce udało się sięgnąć zarówno do pozycji literatury z zakresu prawa finansowego, jak i prawa administracyjnego. Szczegółowo opisała ona cechy konstrukcji prawnej nadzoru, przedstawiła ona cechy odróżniające pojęcie „nadzór” i „kontrola”, przedstawiła różne klasyfikacje nadzoru, opisała przesłanki tworzenia nadzoru, cele i funkcje nadzoru, a także zwróciła uwagę na wady i zalety form organizacyjnych nadzoru. Jako szczególnie trafne i dojrzałe stwierdzenie należy

przywołać ustalenie Autorki, że „nie ma jednego, wszechstronnie trafnego pojęcia i zakresu nadzoru. Szczegółową treść tego pojęcia należy za każdym razem budować na podstawie treści tych postanowień normatywnych, które regulują nadzór” (s. 12 – 13 na podstawie J. Boć, Prawo administracyjne. Zagadnienia podstawowe, Warszawa 1984, s. 122).

Jednoznacznie uznać należy, że recenzowana rozprawa doktorska ma oryginalny charakter oraz dotyczy zagadnień doniosłych z punktu widzenia prawa finansowego (prawa bankowego). Regulacje składające się na strukturę prawną nadzoru realizowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Europejski Urząd Nadzoru Bankowego zostały zbadane przez Autorkę wszechstronnie, analitycznie i wnikliwie. Zastosowane metody badawcze oraz prawidłowy dobór literatury (256 pozycji literatury), źródeł normatywnych, raportów i innych dokumentów, orzeczeń umożliwiły sformułowanie przez Autorkę trafnych wniosków i ocen. Dlatego też, uznać należy, że recenzowana dysertacja stanowi udane przedsięwzięcie naukowe i świadczy o doskonałym rozwoju naukowym Autorki.

V. Ocena szczegółowa treści rozprawy

Pierwszy rozdział dysertacji ma przede wszystkim charakter teoretyczny i spełnia rolę obszernego wprowadzenia do zasadniczych rozważań. Jak już zostało zaznaczone powyżej, Autorka szczegółowo analizuje pojęcie nadzoru bankowego, cele i funkcje nadzoru bankowego, podstawy prawne nadzoru bankowego oraz przedstawia strukturę nadzoru bankowego w UE i w Polsce. Ważnym ustaleniem Autorki, z którym należy się zgodzić, jest wskazanie, że „stała ewolucja nadzoru wynika z potrzeby dostosowywania go do wciąż zmieniających się warunków i czynników gospodarczych. Globalizacja i unifikacja usług finansowych powoduje potrzebę konsolidacji zasad, metod i środków sprawowania nadzoru oraz ujednolicania wewnętrznych regulacji. Ponadto wymusza to integrację o koordynację struktur nadzorczych już nie tylko na szczeblu krajowym, ale także unijnym. Z tych względów regulacje w sektorze nadzoru bankowego i systemu ochrony klienta usług bankowych coraz częściej mają charakter jednolity i ponadsektorowy” (s. 49 – 50).

W rozdziale II, w rozważaniach dotyczących relacji pomiędzy nadzorem krajowym i europejskim w kontekście funkcji licencyjnej nadzoru bankowego, Autorka skupia szczególną uwagę na zasadzie jednolitej licencji bankowej i zasadzie nadzoru państwa macierzystego, kompetencjach licencyjnych Komisji Nadzoru Finansowego i Europejskiego

Urzędu Nadzoru Bankowego. Autorka prawidłowo identyfikuje kluczowe problemy w wybranym obszarze zagadnień naukowych, w tym także skupia swoją uwagę na tematach dyskusyjnych, w których próbuje przedstawiać swoje własne stanowisko. Trafne są wnioski Autorki, że decyzje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego skierowane do instytucji finansowych mają wyłącznie charakter pomocniczy w stosunku do podstawowych i pierwszorzędnych uprawnień licencyjnych Komisji Nadzoru Finansowego. W związku z powyższym stwierdzić można, że decyzje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego nie zastępują decyzji licencyjnych krajowych organów nadzoru (s. 100).

Kolejny (III) rozdział recenzowanej dysertacji poświęcony jest relacjom pomiędzy nadzorem krajowym i europejskim w kontekście funkcji regulacyjnej nadzoru bankowego. Autorka dokonuje analizy charakteru prawnego rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego oraz wytycznych i zaleceń Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Szczególna uwaga w tym rozdziale została poświęcona także regulacyjnym i wykonawczym standardom technicznym w zakresie nadzoru bankowego. Najistotniejszą kwestią jest charakter prawny wydawanych przez wyżej wymienione organy nadzoru dokumentów w kontekście źródeł prawa bankowego (patrz. Np. dyskusja dotycząca rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego - *soft law* s. 144) . Należy uznać, że Autorka poprawnie kwalifikuje analizowane dokumenty oraz określa ich zakres oddziaływania. Przekonująca jest także ocena Autorki w tej części pracy, że „w ramach kompetencji regulacyjnych Komisji Nadzoru Finansowego pozostało jedynie uprawnienie do wydawania rekomendacji. Pomimo ich niewiążącego charakteru, wydaje się, że ich rola w całości procesu nadzoru jest znacząca. Dzieje się tak nie z racji ich doniosłości dla zapewnienia bezpieczeństwa działalności nadzorowanych podmiotów, lecz z racji ich funkcji interpretacyjnej” (s. 145) . W tym miejscu można zadać dodatkowe pytanie Autorce, o generalną rolę *soft law* jako źródła prawa w regulacji działalności bankowej na szczeblu krajowym, unijnym oraz międzynarodowym.

Rozdział IV rozprawy został poświęcony relacjom pomiędzy nadzorem krajowym i europejskim w kontekście funkcji kontrolnej nadzoru bankowego. Autorka analizowała obowiązki informacyjne względem Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, czynności kontrolne Komisji Nadzoru Finansowego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Należy zgodzić się z zasadniczym ustaleniem Autorki, że „rzeczywisty, podstawowy ciężar sprawowania funkcji kontrolnej spoczywa na nadzorcy krajowym, który przeprowadza większość czynności kontrolnych i ma pierwszy kontakt z nadzorowanymi bankami. W

myśl zasady współpracy na płaszczyźnie wymiany informacji, pośredniczy on w dostępie Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego do informacji nadzorczych, mając jednocześnie prawo do uzyskania od Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego danych zebranych zarówno od innych właściwych organów nadzoru państw członkowskich jak i innych organów unijnych. (...) Czynności kontrolne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego należałoby natomiast określić jako koordynację oraz komplementarne odnośnie do działań krajowych organów nadzoru” (s. 190).

Ostatni V rozdział pracy poświęcony został relacjom pomiędzy nadzorem krajowym a europejskim w kontekście funkcji dyscyplinującej nadzoru bankowego. W tej części pracy badania naukowe zostały poświęcone problematyce klasyfikacji środków dyscyplinujących Komisji Nadzoru Finansowego, uprawnieniom Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego w zakresie funkcji dyscyplinującej oraz analizie trybu odwoławczego od decyzji nadzorczych. Warto w tej części zaznaczyć, że Autorka sformułowała wniosek *de lege ferenda* odnośnie do potrzeby uzupełnienia reguł w Kodeksie postępowania administracyjnego w zakresie możliwości wznowienia postępowania w sytuacji sprzeczności krajowej decyzji administracyjnej z unijnym porządkiem prawnym (s. 236) . Można Autorce w tym miejscu jedynie zwrócić uwagę na pewien niedosyt w kwestii uzasadnienia jej stanowiska o informację, co chcemy osiągnąć poprzez wprowadzenie postulowanej regulacji prawnej.

Ogólne wnioski końcowe zostały umieszczone w części pt. Zakończenie. Stanowią one całościowe zestawienie uogólnionych konkluzji oraz podsumowanie przeprowadzonych w dysertacji rozważań. Warto dodać, że obszernym wnioskom ogólnym autorka poświęca pełnych dziesięć stron tekstu, gdzie odnosi się do najistotniejszych kwestii związanych z podjętym tematem.

Pewnym potknięciem metodologicznym Autorki w zakończeniu pracy doktorskiej jest twierdzenie, że udowodnieniu powyższych założeń służyła przeprowadzona w rozprawie analiza (s. 233) . Należy wskazać, że Autorka mogła przyjąć wcześniej nakreślone założenia i sformułować tezę bądź tezy, lecz nie mogła udowadniać założeń naukowych.

Końcowa argumentacja Autorki w obszarze kompetencji wybranych organów nadzoru opiera się na ocenach konstrukcji i mechanizmów prawnych związanych z funkcjonalnym i systemowym ujęciem nadzoru bankowego. Mając na uwadze dynamicznie

zmieniający się obszar regulacji prawnych, jakim jest sfera nadzoru bankowego, można jedynie oczekiwać większej ilości wniosków *de lege ferenda*, które dotyczyłyby kompetencji nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Tą uwagę należy odczytywać, jako dodatkowe oczekiwanie recenzenta oraz rekomendacje dla dalszych badań naukowych w tym obszarze, niemające wpływu na ocenę. Z uwagi na swoje własne zainteresowania naukowe pozwolę również Autorce zadać dodatkowe pytanie o efektywność poszczególnych modeli nadzoru finansowego oraz o umiejscowienie w ramach nadzoru bankowego.

Podsumowując tę część oceny stwierdzam, że praca doktorska nie zawiera błędów merytorycznych i poza drobnymi uwagami w zasadzie jest pozbawiona wad metodologicznych.

VI. Dobór źródeł i strona formalna rozprawy

Rozprawa doktorska jest starannie zredagowana. Nie zawiera błędów ani sprzeczności, napisana jest poprawnym językiem polskim i precyzyjnym językiem prawniczym. Jediną uwagą jest wskazanie fragmentu tekstu, w którym autorka posługuje się językiem potocznym - ...do utrzymania instytucji kredytowych w pewnych „ryzach” wyznaczanych ściśle przez prawo unijne (s. 242) . Cudzysłowie nie jest uzasadnieniem na użycie tego wyrazu w pracy doktorskiej.

Myśli są formułowane w sposób w pełni zrozumiały. Wyrażanie własnych opinii dotyczących obowiązujących regulacji prawnych stanowi rezultat bardzo dobrej znajomości tytułowej problematyki.

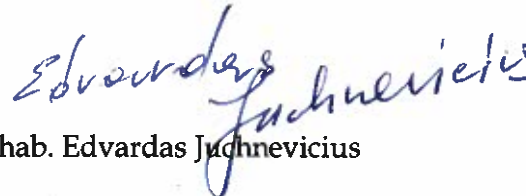
Praca jest doskonale przygotowana pod względem formalnym i edytorskim.

Rozprawa jest dobrze udokumentowana poglądami doktryny, umiejętnie dobranymi orzeczeniami oraz aktami prawnymi. Zestawienia w bibliografii wskazują na znaczącą ilość wykorzystanych w pracy materiałów, stanowiąc jednocześnie cenną informację o źródłach przedstawianej problematyki. Należy zwrócić uwagę na część bibliografii pt. Źródła internetowe (s. 271 - 272) . Czytelnym rozwiązaniem (także według międzynarodowych standardów wydawniczych) byłoby wskazanie nazwy strony internetowej albo portalu

internetowego oraz podanie odnośnika do tej strony. Nie należy w tej części podawać daty dostępu, gdyż właściwym miejscem są przypisy, gdzie przywołujemy wybraną stronę internetową. Z kolei w części bibliografii pt. Inne źródła (s. 273 - 274) poszczególne dokumenty nie mają pełnego opisu, na przykład wskazania daty oraz źródła tychże dokumentów.

VII. Konkluzja

Przedłożona przez mgr Paulinę Daniluk praca doktorska pt. „Kompetencje nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego a kompetencje Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego” stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, potwierdzając ogólną wiedzę teoretyczną Autorki w zakresie prawa finansowego - prawa bankowego oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia przez Nią pracy naukowej. Tym samym odpowiada ona wymaganiom stawianym pracom doktorskim przewidzianym w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 ze zm.) i stanowi podstawę do podjęcia dalszych stadiów postępowania w przewodzie doktorskim, zmierzających do nadania pani mgr Paulinie Daniluk stopnia naukowego doktora nauk prawnych.

Dr hab. Edvardas Juchnevicius